

Krullen zetten in het verzorgingshuis. FOTO ANP

Dure kracht hoort geen veters te knopen

IMAGO Het tekort aan zorgpersoneel is ook te wijten aan een onnodige fixatie op hogeropgeleiden. Terugkeer van de (ontslagen) bejaardenhulp kan soelaas bieden, zegt **Hieke de Zeeuw**.

Kabinet, werkgeversorganisaties en bonden maken afspraken om het personeels tekort in de ouderenzorg het hoofd te bieden, kopten diverse kranten. Staatssecretaris Van Rijn presenteert een plan wat volgens hem de 'dubbele uitdaging' in de zorg voor kwetsbare ouderen moet helpen oplossen. Hij wil meer stage- en opleidingsplaatsen, en inzetten op zij-instromers. In het rijtje initiatiefnemers die de situatie willen verbeteren mis ik de medewerking van een cruciale partij: de zorgverzekeraars.

Het tekort aan verzorgenden en verpleegkundigen is in het werkveld pijnlijk merkbaar. In onze gemeente in het oosten van het land kondigden deze zomer in ieder geval twee grote thuiszorgorganisaties een cliëntenstop aan vanwege het tekort aan personeel. Wachten totdat het plan-Van Rijn werkelijk handen en voeten krijgt en bijvoorbeeld overtollig bankpersoneel als zij-instromer is opgeleid, duurt lang.

Het is ook op zijn minst naïef om te denken dat er in groten getale mensen zullen kiezen voor de ouderenzorg. Daarvoor is het imago van de sector domweg te slecht. Alle stagiaires van hbo- en mbo-verpleegkunde die ik de

afgelopen jaren sprak hebben maar één doel: werken in het ziekenhuis. De verpleeghuisstage is een verplicht nummer in het begin van de opleiding. Het imago van de thuis- en verpleeghuiszorg opvijzelen vraagt een heel ander deltaplan.

Het huidige tekort aan zorgpersoneel is niet alleen een kwestie van vergrijzing. Het is ook het gevolg van eerder ingezet beleid en de toenemende fixatie op een steeds hoger opleidingsniveau. Zorgverzekeraars en zorgkantoren die het budget voor de thuiszorg en verpleeghuiszorg beheeren schroefden de afgelopen jaren hun eisen op het gebied van opleiding en bekwaamheid steeds verder op.

Klappen

Ook de decentralisatie van een groot deel van de zorg naar gemeenten, ongeveer drie jaar geleden, maakte de onzekerheid onder werkgevers in de zorg groot. Onder die druk ontsloegen afgelopen jaren thuiszorg- en verpleeghuisorganisaties hun (vaak oudere) lageropgeleide zorgmedewerkers met duizenden tegelijk. De categorie waar grote klappen vielen is die van bejaardenhulp, de helpenden met mbo-niveau 2.

Deze helpenden mogen cliënten geen medicijnen geven, geen insuline spuiten of anderszins zogenoemde verpleegtechnische handelingen verrichten. Zij mogen wel mensen ondersteunen met de dagelijkse lichaamsverzorging, bij het huishouden en bij eenvoudige emotionele problemen. Zij kunnen kwetsbare ouderen begeleiden in een huiskamer van een verpleeghuis waarmee zij tegelijkertijd de verpleegkundi-

gen ontlasten zodat die toekomen aan bijvoorbeeld het maken van zorgplannen of overleg met andere hulpverleners.

Ideale opstap

Als gevolg van het afgenomen dan wel geheel verdwenen perspectief op een baan in de zorg voor leerlingen met mbo-2 stoppen veel roc's met het opleiden van jongeren en zij-instromers voor dit niveau. Dat is echt jammer. Ik heb altijd een zwak gehad voor leerlingen van juist deze opleiding.

Het is de ideale opstap voor jongeren die in hun leerweg moeilijk op gang komen. Leerlingen die bijvoorbeeld de Nederlandse taal nog moeten leren, uit het speciaal onderwijs komen of in hun middelbareschool-loopbaan nog niet de

juiste afslag hebben gevonden. Ze zijn vaak fantastisch met kwetsbare ouderen en goed op hun plek in een overzichtelijke werksituatie als een woonkamer van een verpleeghuis.

Vele oudere werknemers die in de ontslaggolf van enkele jaren geleden hun baan als helpende verloren, zijn nooit meer aan de slag gekomen in de zorg. Terwijl juist zij, opgeleid om oog te hebben voor basale zaken als schone nagels, een knoop van een blouse en lekker fris gewassen haren, bijdragen aan het welzijn en de waardigheid van kwetsbare ouderen.

Aardappels schillen

Door de focus op verpleegkundigen komt het nu voor dat deze schaarse en relatief dure krachten in de eigentijdse kleinschalige woonvorm aardappels schillen en de afwasmachine laden. Dit omdat veel verpleeghuizen als beleid hebben om samen met de bewoners in huiselijke setting te koken.

In de thuiszorg komen die zeldzame verpleegkundigen langs bij cliënten waar alleen even snel een broek wordt aantrokken en de schoenveters moeten worden gestrikt. Er is vaak maar budget voor één medewerker op zes of meer verpleeghuisbewoners of cliënten en dan kies je als werkgever liever voor iemand die alles op het gebied van verzorging en verpleging kan en mag.

Maar op ieder niveau hebben zorgmedewerkers hun eigen talenten en competenties. Laten we die weer combineren zodat helpenden, verzorgenden en verpleegkundigen elkaar versterken om zo het tekort aan handen en hoofden in de zorg op te lossen.

Hieke de Zeeuw
directeur-bestuurder
woonzorgcentrum